2007 жыл, 13-чю СЕНТЯБРЬ, ОРТА КЮН. №178 (17829)

ЗАМАН

ГАЗЕТ 1924 ЖЫЛДАН БЕРИ ЧЫГЪАДЫ

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ
Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БАГЪАСЫ 3 СОМДУ

Презентация

11-чи сентябрьде КъМР-ни Культура фондунда къыралла аралы «Мир» телерадиокомпанияны бизни республикада представительствосу очылгъаны-на жоралганган жыйылыу болгъанды. Аны ишине КъМР-ни Президенти Арсен Каноков, КъМР-ни Парламентини Председатели Бечелланы Илияс, КъМР-ни Правительствосуну Председателини заместители Мадина Дышекова къатышхандыла.

Толу, керти хапар шарт хайыр келтирликди

Жыйылыуну «Мир» телерадиокомпанияны председатели В.Т. Сенин ачханды. Ол бизни республикада «Мирни» представительствосу очылгъаны Къабарты-Малкъар Россейге кьошулгъанлы 450-жыллыгъы бла бир кезиуге тюшгении иги белгите санагъанды. «Мен тау элледе болгъанымда, кёп затха сейир этгенме. Бийик, тик жерледен биченни кьалай тюшюрлюксюз?»-дегенимде: «Батанланы баласха салыпп»,-дегенде. Ол фильмге сюжетди»,-дегенди Виктор Тихонович. Аны оюмуна кёре, шёндюгю телевидение халкъны жашауун, адет-тёреленни аз кёргюзтеди. «Бусагъатда Думада «Биз халкъ бла биргебиз» дегенле кёпдюле. Поэт фронтовик Панченко уа: «Уруш жыллада биз халкъ бла бирге болмагъанбыз, барыбыз да бир халкъ эдик, фашизмни да аны ючюн хорлагъанбыз»,-дегенди. Бизге бюгюн бирлик керекди. Жуукъ заманда Казаньда бла Хабаровскеде филиаллары-бызны ачарыкъбыз. Бизни муратыбыз Россейни жашауун толусунлай кёргюзтюудю»,-дегенди В.Т. Сенин.

Телерадиокомпанияны башчысы юомуна кёре, представительствону ачылыуу жаланда биринчи атламды. Къабарты-Малкъарда, башха регионладача, филиал ишлерикди. Республиканы жашауну юсонден берииуе жаланда телеэфирге угъай, радиоэфирге да чыгъарыкъдыла.

«Мир» телерадиокомпанияны Къабарты-Малкъарда представительствосуну башчысы Марина Мисостишхова айтханнга кёре, июль айдан бери телеэфиргё 30 сюжет хазырланнганды, ишчиле тогъуз адам боладыла. Жуукъ заманда штат кёбюрек боллукъду, сентябрь айдан башлап, жаланда жангылыкъла угъай, уллу берииуле да хазырланырыкъдыла. Байрам кюнледе «Спартак» стадиондан бла ипподромдан берииуе тюзюнлей эфирге чыкъгъандыла.

В.Т. Сенин телерадиокомпанияны представительствосу КъМР-ни Президенти Арсен Каноковну, КъМР-ни Правительствосуну эм Культура фондну башчысы Владимир Вороковну болушулълары бла ачылгъанын эннчи чертгенди. «Битеу керекли техниканы биз сизге берликбиз, биогюн а мен сизге компьютерни саугъагъа береме», - дегенди.

Ахыры 2-чи бетеди.

Руслан МАМИЕВ алгъанды.

Конкурс

Патриот сезимле туудургъанлары ючюн

Къабарты-Малкъар Республиканы Культура эм информация коммуникацияла министерствосунда патриот ниетде юйретиу жаны бла темаланы асламлы информация органлада кёрюзтгенлени ораларында "Патриот России" деген алтынчы Битеуроссей конкурсну регион итоглары чыгъарылгъандыла. Алагъа 2006 жылны октябрь айындан 2007 жылны август айына дери басмада бла телевидениняны эфиринде кёрюзтюлген ише къатышхандыла.

Конкурсну мураты халкъда патриотизмни айнытыу, кесини туугъан жери бла ёхтемленирча, къырал символикасы сыйын кётюрюу, асламлы информация органлада Россейни тийишли сыфатын къурауду.

Жюри республиканы культура эм информация коммуникацияла министри Заур Тутовну башчылыгъында жыйырмадан артыкъ ише къарагъанды. Алайды да, "Патриот России" деген регион конкурсда "Адыгэ псалъэ" газетни бёлюмюню редактору Иза Шхашемишева - жаш тёлюню арасында патриот сезимни кючлеуге эм культураны бла ана тилни сакълаугъа аталгъан бир къаум статьясы ючюн; "ВТК "Къабарты-Малкъар" къырал учреждениня баш редактору Аслан Карданов - Аушигерде Бицуевланы юйюрлерине аталгъан "Они служили России" деген телебериую ючюн биринчи жерни алгъандыла.

Экинчи жерге "Терек" газетни бёлюмюню редактору Замира Куантова - жаш тёлюню патриотизмге эм анга тугъан жерин сюеге юйретгени ючюн; "ВТК "Кабардино-Балкария" къырал учреждениня орус тилде бериулерини редактору Владислав Коломийцевге - Совет Союзну жигити Кубати Карданову токъсан жыллыгъына аталгъан "Время и личность" деген бериую ючюн эм ОРТК "Нальчик" редактор-режиссёру Евгений Сухомлиновха - 2005 жылда оночюнчю октябрьде террористле бла сермешде жигитча ёлген эм Кишиликни ордени бла саугъаланнган ФСБ-ны офицери Мурат Сижажевге аталгъан бериую ючюн тийишли болгъандыла.

"Заман" газетни письмола бёлюмюню редактору Османланы Хыйса, "Майские новости" газетни баш редакторуну заместители Светлана Герасимова, "ВТК "Кабардино-Балкария" къырал учреждениня редактору Рамета Губжокова ючюнчю жерни алгъандыла. "Баксанский вестник" газетни корреспонденти Светлана Кишевагъа бла ол газетни штатда болмагъан корреспонденти Цаца Бердовагъа саугъала берилгендиле.

Комиссияны жыйылыууда хорлагъан бек иги ишлени "Патриот России" деген алтынчы Битеуроссей конкурсну эжинчи, ахыр кезиуюне жиберирге оноу этилгенди. Ол 2007 жылны октябрь айны ахырында Москвада ётерикди.

Алибек БАТОКОВ.

ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИЯ

Ышаныулукъ уллу болгъаныча, жууаплылыкъ да къаты сураллыкъды

РФ-ни Прокуратурасында Следствие комитет къуралгъаны бла байламлы КъМР-де аны Следствие управлениясы ачылгъанды. Аны оночусуна алгъын Терк районну прокуроруболуп ишлеген В.Х. Устов салынгнганды. Управлениня штатында битеуда 100 адам барды. Ол кесини ишин тюзюнлей РФ-ни Генеральный прокуратурасыны Следствие комитетини оноуу бла бардырлыкъды.

Валерий Устов бу кюнледе республиканы асламлы информация органларыны журналистлери бла бардыргъан пресс-конференцияда управлениня кадрларыны полномочиялары, бор-ларыны юсленинден айтханды. Республикада районла аралы следствие бёлюмле къуралгъандыла. Сёз ючюн, Бахсан районла аралы бёлюмге юстициялы советниги А.Т. Тлепшев, Май районла аралы бёлюмге 1-чи классы юрист А.С. Загорулько, Нальчик районла аралы следствие бёлюмге юстициялы тамата советниги Г.А.-С. Шогенов, Прохладный районла аралы бёлюмге юстициялы тамата советниги А.К. Кампуев, Урван районла аралы следствие бёлюмге юстициялы советниги М.Д. Саральтов, Эльбрус районда следствие бёлюмге 1-чи классы юрист Атталаны А.Ж. башчылыкъ этерикиле. Валерий Устов айханнга кёре, Тырныаузну кесини эннчи следствие бёлюмю болгъаны ол тийреде къыйын оперативный болум бла байламлыды.

Бёлюмлени оноучуларын эм аланы заместителлерин РФ-ни Генеральный прокуратурасы кесини буйрукълары бла салгъанды. Алайды да, Следствие управлениядан эм аны бёлюмлериндеи да законлукъну сакълауда жууаплылыкъ къаты сураллыкъды, анга кёре уа, алагъа ышаныулукъ да тийишли даражада боллукъду.

Ахыры 2-чи бетеди.

ЖАНГЫ ГАЗЕТ

Къабарты-Малкъар Россейге кеси ыразылыгы бла кьошулгъанлы 450-жыллыкъны белгилеу байрамны аллында «Единая Россия» Къабарты-Малкъарда» деген газет чыкъгъанды.

Жамаауат сюйюп окъурча

Газетни биринчи номерини бетлеринде политиканы, илмуну, спортну, культураны келечилери республикада жашагъанланы байрам бла алгъышлайдыла. Алгъышлагъанланы араларында Москваны шахар думасыны председатели Владимир Платонов, Санкт-Петербургну губернатору Валентина Матвиенко, РФ-ни Къырал Думасыны Федеральный Жыйылыууну председателини биринчи заместители Любовь Слиска, художник Михаил Шемякин эм башхала бардыла.

Биринчи номерде Къабарты-Малкъарны Президенти, регион политика советни келечиси Арсен Каноков бла интервью да басмаланады. Анда президент промышленностьну эм политиканы шёндюгю болумуну, инвестиция халыны юслериндеи айтады.

Аны бла бирге газетде халкъла аралы байламлыкъланы, саулукъ сакълауну, билим берииуню эм башха затланы юслериндеи тюрлю-тюрлю материалла да бардыла.

Газетни коллективи, мындан ары халкъны жарсытхан проблемаланы кётюрюп, партия басма органны сюйюп окъурукъ халкъ газетге айландырыр мурат этедиле.

Мадина ШУРДУМОВА.

Байрам

Барыбыз да Россейге къуллукъ этебиз

Терк къазакъ аскер къуралгъанлы быйыл 430 жыл болады. Сентябрьни 8-чи эм 9-чу кюнлеринде ол юбилей къууанчлы халда белгиленнгенди. Терк къазакъ жамаауат организацияны чакъырыуу бла, ол байрамгъа мен да къатышханма. Аны экиж жерде белгилегендиле – Терк къазакъ аскер къуралгъан Владикавказда эм Ставропольда.

Бу юбилей Къабарты-Малкъар кеси ыразылыгы бла Россейге кьошулгъанлы 450 жыллыгъы бла бир кезиуге тюшгени бла байламлы, мени орус къазакъланы байрамларына къатышханым республиканы башчылары бла келишип этилген иш болгъанды.

Байрам Владикавказда къууанчлы жыйылыудан башланнганды. Терк къазакъ аскерни атаманы М.В. Инковцовну докладындан сора сёзню манга бергендиле. Север Кавказны халкъларыны жамаауат организацияларыны эм къымылдауларыны Координация советини, малкъар, къарачай, осетин халкъланы регионла аралы «Алан» жамаауат биригиулерини, малкъар халкъны «Алан» республикалы жамаауат организациясыны атларындан мен Терк къазакъ аскерни юбилейи бла алгъышлагъанымда, залдагъыла «Любо!» деп юч кере къыычыргъандыла.

Кесими сёзюмде мен Россей къыралны тарыхында казачество уллу жерни алгъаныны юсюнден айтханма эм Россей Федерацияны Президенти В.В. Путинни къыралыбызны юг чеклерин къорууларгъа, мамырлыкъны сакълаугъа, халкъланы шёхлукъларын кючлендириуге бурулгъан политикасын жашауда алжаусуз бардырыргъа болушургъа чакъыргъанма.

Сёлешгенле бары да Россей къыралны кючлендириуге, аны бирлигин сакълаугъа казачество уллу юлюш кьошханын белгилегендиле.

Къууанчлы жыйылыугъа къатышханлагъа аламат концерт кёргюзтюлгенди. Экинчи кюнюнде – 9-чу сентябрьде – шахарны къыйырында, орус къазакъла жашагъан элге барып, спорт эришиулеге къарагъанбыз.

Терк къазакъ аскерни юбилейи, бек тап къуралып, Север Кавказны халкъларыны араларында мамырлыкъны, шёхлукъну мындан ары кючлендириуню белгисинде бардырылгъанын белгилергге сюеме.

Кесибизни юсюбюзден айтханда, биз къазакъла бла байламлыкъларыбызны бир заманда да юзерик тюйюлбюз, арабызда шёхлукъну бютюн бегите барыуну мадарларын этерикбиз. Биз барыбыз да Россейге къуллукъ этгенибизни эсде тутайыкъ.

БЕППАЙЛАНЫ Суфиян,
«Алан» жамаауат организацияны Ара Советини председатели, Россейни Геополитика проблемаларыны академиясы академиги, генерал-лейтенант.

МИЛЛЕТ ПРОЕКТ

Жангы аппаратура берилгенди

«Саулукъ сакълау» деген миллет проектге кёре, Яникой элни амбулаториясында алгъаракъда анализле этерча лаборатория ачылгъанэди. Андан сора да токъсан минг сомгъа массаж ундурукъ алынгнганды.

Бу кюнледе уа амбулаториягъа жангы аппаратура келгенди: электрокардиограф, физиоаппаратура (УВЧ), электрофорез, тубус-кварц эм хирургия стол. Амбулаторияны баш врачы Газаланы Елена: «Бусагъатда бизни битеу керекли аппаратуралабыз бардыла. Жаланда саусузгъа мычымай жетерча машинабыз жокъду. Бу кемчиликге эс бурулур деп ышанабыз. Жууукъ заманда амбулаторияны мекямын кенгертирикбиз, аны хайырындан хирургия кабинет эм кюндюзгю стационар ачаргъа онг боллукъду», - дегенди.

Бизни корр.

Транспорт

Кёп жумушлагъа жарарыкъ машиначыкъ

«ТЕТР» жабыкъ акционер общество эм «Техноприбор» ачыкъ акционер общество бирге болуп, тек жюгюген, транспорт эм тазалау ишлени этерге жарагъан гитче машиначыкъла чыгъарып башлагъандыла. Аны жашауэксплуатация службада, производство предприятияланы, аэропортланы, темир жолланы, кьонакъ юйлени, стадионланы, туризмни эм солууну предприятияларыны мюлк структураларында хайырлынырга боллукъду. Тюрлю-тюрлю ише тамамларгъа тюшсе, алагъа кёре механизмлерин алышындырыргъа жарарча ишленнгенди.

Ауурлугъуну азлыгъы, гитчелиги, ары-бери кьысха бурулгъаны электромобильге, аллай жумушланы тындыргъан башха транспорт средствола бла тенглешдиргенде, тар жерледе кьыйналмай иш этерге онг бередиле.

Машина хауагъа заралы веществолары болгъан тютюн чыгъармайды, мотор тауушу да аз-маз эшитиледи. Аны хайырындан жашау юйлени, адамла солугъан жерлени, парклани, кёрмючлени, ярмаркаланы территориялярында, андан сора да, производство эм жамаауат магъаналары болгъан уллу сооруженияланы ичлеринде экология болумгъа арталлыда хата жетдирмейди.

Электромобильле электрооборудованиялары жаны бла тюрлю-тюрлюче болургъа боллукъдула. Сёз ючюн, МУМ1 (малая управочная машина) аккумулятор батареяла бла ишлейди, скоростьлары да кеслери алларына кёчюрледиле. МУМ2 уа аккумулятор батареяланы эм бензогенератор ток бла ишлерча этилгенди.

Былай къарагъанда, гитчечик эм къарыусуз кёрюнгенликге, бу машина кёп жумушлагъа жарайды. Аны чолпусу, щёткасы, къарны къаллап тюртюучю готону эм аны бир жанына чачдырып кетериучю роторный установкасы, кир-кипчикле эм хылы-мылыла жыйыучу орну, суу чачдырыучу оборудованиясы бардыла. Эки жюз килограмм жюкню 1,8 метрге кётюралады. Электромобильни кесини ауурлугъу уа 700 килограммды.

Кьыысха айтханда уа, сейирлери болгъанлагъа бу машиначыкъ бек жарарыкъды.

ЗУБЕЙИР улу Х.

Дата

Къабарты-Малкъарны Ич ишлерини министерствосуну патруль-постовой службасыны полку кесини къуралгъан кюнюн къууанч халда белгилегенди. Полкну эннчи составын алгъышлап, аны командири, милицияны полковниги Назир Дышеков сёлешгенди. Ол былай дегенди:

-Бизни къуллукъчуларыбыз КъМР-ни шахарларыны, районларыны орамларында жамаат низам ючюн жууаплыдыла. Ала адамланы кеслерин, ырысхыларын да аманлыкъчыладан къоруулай, бек алгъа кеси жанларына къоркъуу саладыла. Полкну энчи составы 80 проценти уруш баргъан, къаугъа чыкъгъан жерледе сынаудан ётгенди, чныкъгъанды, кишилиги ючюн махтау тапханды.

Право низамны къалауурлары

Патруль-постовой службаны полкуну алты адамы ёлгенден сора, дегенди Н.М.Дышеков, Россейни Президентини Указы бла Кишиликни Ордени бла саугъаланнгандыла. Аланы атлары республиканы Ич ишлерини министерствосуну тарыхына алтын харфла бла жазылгъандыла, Къабарты-Малкъарны халкъыны эсинде кёп замаланга сакъланырыкъдыла.

Бюгюнлюкде патруль-постовой службаны полкуну энчи составы, республикада тынчлыкъ, ырахатлыкъ болурун жалчыта, борчун бет жарыкъла толтурады.

Назир Дышеков КъМР-ни Ич ишлерини министри, генерал-майор Юрий Томчакны атындан кесини коллегаларын байрамлары бла алгъышлагъанды, ала мындан арысында да право низамны эм законлукъну кючлеуде бет жарыкъла къуллукъ этерлерин сюйгенин айтханды. Ахырында полкну жюз адамына бет жарыкъла къуллукъ этгенлери ючюн министрни атындан саугъала бергенди.

КъМР-ни МВД-сыны пресс-службасы

Ишлерге сюймеген сылтау табар

2 бет

Келир ыйыкъгъа

TV-ны, радиону

ПРОГРАММАЛАРЫ

3-4 бетле

Толу, керти хапар шарт хайыр келтирликди

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Президент Арсен Каноков къыса сёзюнде бизни республика россейли эфирге чыкъгъаны магъанасы уллу болгъанын айтханды. Призлбрсыяны, санаторий-курорт комплексни айныгыр ючюн, инвестицияла керекдиле, алай Къабарты-Малкъарны шёндюгю жашаууну юсюнден толу хапар болмагъанына хатасындан ишы тыйылып турады. «Байрам кюнледе Испаниядан тенглерим сёлешип: «Телевизорда сизни кёргюзтедиле», - дегендиле. Мен анга бек къууанмагъна. Атыбыз иги бла айтылыргъа керекди»,- дегенди Президент. Ызы бла Арсен Каноков адет-тёреле къурий баргъанларына жарсыгъанды, аланы сакълар ючюн, телевиденияны кючюндген кёп зат этерге келлигин чертгенди. Аны бла бирге бир-бир каналлада бериуледен хайыр угъай, хата келгенин да айтханды, ол санда ТНТ каналда «Дом-2» беркиу. Жарсыгъа, энчи иели каналлагъа оноу этген къыйыныракъды. Ызы бла Президент Виктор Сенинни мюйюзню эм миллет кийимлери бла гинжилени саугъаргъа бергенди.

КъМР-ни Парламентни Председатели Бечелланы Илияс къыралла аралы «Мир» телерадиокомпания алгъынны совет республикаланы бирлешдиргенин Арсен Каноков адет-тёреле къурий баргъанларына жарсыгъанды, аланы сакълар ючюн, телевиденияны кючюндген кёп зат этерге келлигин чертгенди. Аны бла бирге бир-бир каналлада бериуледен хайыр угъай, хата келгенин да айтханды, ол санда ТНТ каналда «Дом-2» беркиу. Жарсыгъа, энчи иели каналлагъа оноу этген къыйыныракъды. Ызы бла Президент Виктор Сенинни мюйюзню эм миллет кийимлери бла гинжилени саугъаргъа бергенди.

КъМР-ни Парламентни Председатели Бечелланы Илияс къыралла аралы «Мир» телерадиокомпания алгъынны совет республикаланы бирлешдиргенин чертгенди. Ол: «Мен Къазахстанда туугъанма, аскерде къуллукъ Туркменияда этгенме, Россейни кёп жерлеринде болгъанма. СССР чачылгъанлыкъгъа, бизни жюреклебизде ол заманнга, ол къыралгъа тансыкълыкъ жашайды, аны себепли сизни программаларыгъызгъа бек сюйюп къарайма. «Мир» каналда Къабарты-Малкъарны байрамындан бериу беш сагъат баргъанды. Ол бек сейирлик эм къуандыргъан шартды»,-дегенди. Бир айдан «Мир» телерадиокомпания къуралгъанлы онбеш жыл боллукъду. Аны бла байламлы Бечелланы Илияс Виктор Сенинни КъМР-ни Парламентини Сыйлы грамотасы бла саугъалагъанды.

В.Т. Сенин а «Жюзжыллыкъны меценатлары» деген халкъла аралы жандауурлукъ фондну атындан (телерадиокомпания фондну советине киреди) Арсен Канаковха «Во славу Отечества» деген, Владимир Вороковха уа «Во имя жизни на земле» деген орденлени бергенди.

КъМР-ни Правительтвосуну Председателини заместители Мадина Дышекова «Мир» телерадиокомпанияны председатели Виктор Сенинни эм аны заместители Игорь Двуреченскийге КъМР-ни Правительтвосуну Сыйлы грамоталарын бергенди.

Бу къууанчлы жыйылыуну «Кабардинка» ансамбльни тепсеулери, Тёппеланы Алимни бла Али Ташлону жырлары бютюнда жарыкъ этгендиле.

БАЙСЫЛАНЫМарзият.

Ышаныулукъ уллу болгъаныча, жууаплылыкъ да къаты сураллыкъды

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Следствие управленияда ишни жууаплылыгъы ёсгенча, анда кьуллукъ этерик адамланы саны да кёбейгенди. Юлгюге, эндиге дери Эльбрус районну прокуратурасында жангыз бир следователь тинтиу ишле бардыргъан эсе, энди следствие бёлюмде тёрт юрист кьуллукъ этерикдиле.

Прокуратураны статусу, дегенди Валерий Ханбиевич, алгъын болгъаныча кьалгъанды. Алай энди битеу уголовный ишлени ачыкълаулу эм тинтиуню КъМР-ни Следствие управлениясы бардырлыкъды. Алайды да, прокуратурада битеу следствие ишлени жангыдан кьуралгъан Следствие управление эм аны жер-жерледе бёлюмлери тамамларыкъдыла. Ала уа, РФ-ни Генеральный прокуратурасы бла келишип, аны оноуна сайынып бардырыргъа тийишлидиле. Уголовный иш ачаргъа энди прокуратураны санкциясы керек боллукъ тюйюлдю. Следствие управлениягъа ол борчну кеси аллына толтурургъа эркинлик берилгенди. Прокуратура уа уголовный иш тюз, терс ачылгъанына контролькъ этерикди эм бизни ишибизге кёре этилген оноуну сюдде кьоруулрыкъды. Алгъын прокуратура следствиягъа надзорлукъ да этгенди эм тинтиу ишлени кеси бардырганды. Мындан ары ол жаланда надзорлукъ этерикди ансы, тинтиу ишлеге къатышырыкъ тюйюлдю.

В.Х. Устов дагъыда быллай шартха айырыз эс бургъанды. РФ-ни Генеральный Прокуратурасында Следствие комитетни оноучулары, дегенди ол, тинтиу ишле бардырылгъан, уголовный ишлеге къаргъан заманда прокурорладан, следовательледен адамлыкъ, адеплилик, низамлыкъ, тюзлюкге кьуллукъ этиу, закон бла ишлеу, профессионализм артыкъда бек изленирге керекликлен айырыз чертгенди. Ол а, бир кишиге да бойсунмай, буйрукъ сакъламай, уголовный ишле заманында тынгылы тинтилип, керексиз чурумла излемей, сюдге жиберилирмени жалчытыу демекликди.

Шарт уголовный ишни юсю бла бир тюрлю терслик эсленсе, этилсе, адамла тюзюнлей бизге келип тарыгъыргъа, прокуратурагъа бildирирге боллукъдуа. Бы кесибизни ишибизни, айхай да, прокуратура бла байламлыкъда бардырлыкъбыз, барыбыз да республиканы законлукъ сакъланырына, право низамны кючлерге, аманлыкъчылыкъны жолун кесерге кьуллукъ этерикбиз, бир бирибизге болушурукъбуз, кемчиликлени ачыкълауда кёзбаулукъ болмаз ючюн къаты кюреширикбиз.

Следствие управление кьуралгъаны бла уголовный аманлыкъчылыкъны ачыкълау башха тюрлю болур, иги жанына тюрленир дерге боллукъмуду деген соруугъа Валерий Ханбиевич былай жууап бергенди:

- Кёп зат тюрленирикди. Биз жер-жерледе кеси аллыбызгъа ишлерикбиз. Жаланда Федеральный прокуратурагъа бойсунабыз. Следовательлерибиз уголовный ишлени тинте турып, алагъа бир кишини жанындан да кьысыулукъ этиллик тюйюлдю. Биз ишни кьоллгъа таукел алыргъа керекбиз. Ишибиз а кёндю.

Ишигизни бек алгъа не затдан башларгъа умут этесиз деген соруугъа В.Х. Устовну жууабы былай болгъанды: «Эрттеден бери ачыкъланмай тургъан уголовный ишлени тюйюмчеклерин «тешиуню» кьоллгъа аллыкъбыз...» Россей Федерацияны Генеральный прокуратурасында Следствие комитетни КъМР-де управлениясыны оноучусу Валерий Ханбиевич, аладан сора да, Следствие управлениясы ишли, борчлары эм кадрланы жууаплылыкъларын кётюрю бла байламлы журналистлени кёп тюрлю соруулариа жууап бергенди.

ТЕММОЛАНЫ Мухадин.

Айырыула аллы агитацияны бардырыугъа эфир заманны, басмада жер берирге борчлу болгъан къырал эм муниципальный телерадиовещание организацияланы бла къырал эм муниципальный басма изданияланы тизмеси

Асламлы информация органланы организацияларыны атлары	Информация органланы атлары	Организацияланы адреси
1. «Къабарты-Малкъар телеканал» къырал учреждение	«Къабарты-Малкъар телеканал»	КъМР, Нальчик ш., Ленин пр., 5
2. «Битеуроссей къырал телерадиокомпания» ФГУП	«Къабарты-Малкъар» ГТРК	КъМР, Нальчик ш., Ленин пр., 1а
3. «ОРТК «Нальчик» ОАО	«Нальчик» жамаат телерадиоорганизация	КъМР, Нальчик ш., Балкаров ор., 6
4. Май районну «Ассоциация ТВМ» муниципальный предприятие	«Майский шахарда телебериуле жана бла ассоциация»	КъМР, Майский ш., Ленин ор., 26
5. . «Эдельвейс» ООО	«Урван район телевидение»	КъМР, Нарткала ш., Дзержинский ор., 2
6. «Кабардино-Балкарская правда» газетни редакциясы» къырал учреждение	«Кабардино-Балкарская правда»	КъМР, Нальчик ш., Ленин пр., 5. Басманы юйю
	«Горянка»	КъМР, Нальчик ш., Ленин пр., 5, Басманы юйю
7. «Адыгэ псалъэ» газетни редакциясы» къырал учреждение	«Адыгэ псалъэ»	КъМР, Нальчик ш., Ленин пр., 5, Басманы юйю
8. «Заман» газетни редакциясы» къырал учреждение	«Заман»	КъМР, Нальчик ш., Ленин пр., 5. Басманы юйю
9. «Советская молодежь» газетни редакциясы» къырал учреждение	«Советская молодежь»	КъМР, Нальчик ш., Ленин пр., 5, Басманы юйю
10. «Прохладненские известия» газетни редакциясы» муниципальный учреждение	«Прохладненские известия»	КъМР, Прохладный ш., Головко ор., 345
11. «Терек» газетни редакциясы» муниципальный учреждение	«Терек»	КъМР, Терек ш., Мамхегов ор., 42
12. «Зольские вести» газетни редакциясы» муниципальный учреждение	«Зольские вести»	КъМР, Залукокоаже п., Больничная ор., 5
13. «Эльбрусские новости» газетни редакциясы» муниципальный учреждение	«Эльбрусские новости»	КъМР, Тырнауз ш., Энеев ор., 3
14. «Майские новости» газетни редакциясы» муниципальный учреждение	«Майские новости»	КъМР, Майский ш., Энгельс ор., 72
15. «Трудовая слава» газетни редакциясы» муниципальный учреждение	«Трудовая слава»	КъМР, Къашхатау п., Мечиев ор., 131
16.. «Маяк» газетни редакциясы» муниципальный учреждение	«Маяк»	КъМР, Нарткала ш., Ошноков ор., 11
17. «Баксанский вестник» газетни редакциясы» муниципальный учреждение	«Баксанский вестник»	КъМР, Баксан ш., Ленин ор, 13
18. «Баксан» газетни редакциясы» муниципальный учреждение	«Баксан»	КъМР, Баксан ш., Ленин ор., 13
19.«Лескенская газета» газетни редакциясы» муниципальный учреждение	«Лескенская газета»	КъМР, Анзорей эл, Хамгоков ор., 22
20.«Голос Чегема» газетни редакциясы» муниципальный учреждение	«Голос Чегема»	КъМР, Чегем ш., Набережная ор., 14а
21.«Нальчик» газет	«Нальчик»	КъМР, Нальчик ш., Кешоков ор., 70

Футбол

Жаш спартакчыла Россейни жыйымдыкъ командасыны мурдорун къурайдыла

Кисловодскеде сборлада болгъан «Спартак-Нальчик» Пятигорскени «Машук-КМВ» футбол клубу бла 9-чу сентябрьде контроль матч бардыргъанды. Оюн тенг эсеп бла бошалгъанды.

Бизге белгили болгъаныча, геююрге кюн Россейни жаш жыйымдыкъ командасы Стамбулгъа учханды. Тюнене ол Ататюрк атлы Олимпийский стадионда тюркюлюле бла контроль матч бардырганды. Жыйымдыкъ команданы тренерлери ол тюбешиуге оналлы футболчуну, ол санда «Спартак-Нальчикден» Дмитрий Ятченкону, Олег Самсоновну, Виктор Файзулинни, Назир Кажаровну, Юрий Роденкону алтгендиле.

Бизни футболчуларыбыздан бешиси Россейни жаш жыйымдыкъ командасына тюшгенлерине клубну баш тренери Юрий Красноженны кьыйыны уллуду. Ол премьер-лиганы тюненеги дублёрларындан эм жангы футболчуларындан иги ойнагъанланы хазырлагъанды дерге боллукъду. Спартакчыланы иги кесеги «Луч-Энергияда» бла «Томьда» болгъанларын биз барыбыз да биледиз. Россейни жаш жыйымдыкъ командасыны мурдорун нальчикчиле къурайдыла десек, ётюрюк боллукъ тюйюлдю.

Олег ХАШУКАЕВ.

Правительстволу телеграммада

Жюрекден келген сёзле

Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти А.Б.КАНОКОВХА

Хурметли Арсен Баширович!

Къабарты-Малкъар Республикаданы къыралгъа къошулгъанлы 450-жыллыгъын байрамлау бла байламлы Сизни жюрегинден кьызыу алгъышлайма.

Пермь крайны бла Къабарты-Малкъар Республиканы араларында байламлыкъла эрттеден жюрюйдюле. Арт жылларда аланы айныуларына Сатыу-алыу-экономика, илму-техника эм культура жаны бла да бирге иштеунюю юсюнден 2003 жылда майда этилген келишим да себеплик эттенди.

Республикагъа магъаналы болгъан байрамны аллын-да Сизге эм Къабарты-Малкъарны битеу халкъына алгъыш эте, ишигизден кьууанырыгъызны, кьолайлы жашау этеригизни, жашнарыгъызны сюйгенини билдиреме. Жарсыугъа, алгъындан окъуна бир кьауум ишни тамамларгъа белгилегеним себепли, Нальчикде юбилей кьууанчлагъа кьатышаллыкъ тюйюлме. Пермь крайны бла Къабарты-Малкъар Республиканы араларында хайырлы байламлыкъла мындан ары да айнырыкъларына бек ышанама.

Хурмет бла,Пермь крайны губернатору О.А. ЧИРКУНОВ.

Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти А.Б. КАНОКОВХА

Хурметли Арсен Баширович!

Къабарты-Малкъарны баГъалы халкъы!

Юг Осетия Республиканы халкъыны, башчыларыны атларындан, кесим энчи да Къабарты-Малкъар Россейни къыралгъа кьошулгъанлы 450-жыллыгъыны байрамы бла жюрегимден кьызыу алгъышлайма.

Биогюнлюкде, тёрт бла жарым ёмюр озгъандан сора, 1557 жылда Россейни бла этилген союз Къабарты-Малкъарны халкъыны къадарын тамыры бла тюрлендиргенин, миллет-культура эм тарых айныуну жолун белгилегенин шарт айтыргъа боллукъду.

Бусагъатдагъы Къабарты-Малкъар Россей Федерацияны тутхучу айнай баргъан субъектериндген бириди. Кавказны халкъларыны къарындаш юйюрюнде тийишли жерни алып, ол магъаналы регион проблемаланы тамалауугъа тири кьатылады, кьыралны экономикасын, социальный тутхучлулугъун кючлендириуге уллу кьыйын салады.

Юг Осетияны бла Къабарты-Малкъарны халкъларыны аралярында шуёхлукъ эрттеден бери келеди,культураларыбызны бирге ушагъанлары бизни бютюн жуукъ этеди. Республикаларыбызны аралярында шёндюгю халланы бек ийгге санап, биз Сатыу-алыу, экономика, илму-техника, культура жаны бла да бирге иштеунюю юсюнден 2003 жылда Нальчикде къол салынтган шуулукъну, бир бирге билекник этиуню тёрелери жашауда тюбей тургъан кьыйынлыкъладан бла проблемаладан кьутулургъа болушханларын сизни республиканы колпосюнде кёрюгре боллукъду. Саулай Россейде мамырлыкъ бла кьоркъуусузлукъ Север Кавказда халгъа кёре болгъанын эсте алсакъ а, ол артыкъда магъаналыды.

Мындан ары да ишигиз кьуралсын, мамырлыкъ, ыраХатлыкъ кетмесинле, ахшылыкъла жаусунла! Мени бу аламат байрам бла алгъышлау сёзлерими республиканы битеу башчыларына да айтыргъызны тилейме.

РФ-ни Федеральный Жыйылыууну Къырал Думасыны Председателини заместители, Совет Союзну Жигити А.Н. ЧИЛИНГАРОВ.

Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти А.Б. КАНОКОВХА

Хурметли Арсен Баширович!

Къырал Думада ЛДПР-ны фракциясыны депутатларыны атларындан эм кесим энчи да Сизни эм Къабарты-Малкъарны битеу халкъын Къабарты-Малкъар Россей къыралгъа кеси ыразылыгъы бла къошулгъанлы 450 жыл болгъаны бла алгъышлайма.

Сиз, Къабарты-Малкъарны адамлары да миллетле арапы жарашыулукъда кьууанч бла жашагъыз, экономикагъыз айнысын, энчи жашауугъуз кьуралсын, бизни кьыйыры - чеги кёрюнмеген Ата журтубызгъа, кьоншуларыгъызгъа да хайырлы ишигизде жанны жетишимле болдургъуз!

РФ-ни Федеральный Жыйылыууну Къырал Думасыны Председателини заместители В. ЖИРИНОВСКИЙ.

Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти А.Б. КАНОКОВХА

Хурметли Арсен Баширович!

Сизни эм Республиканы битеу халкъын, миллетибизге, тутхан динибизге да кьарамай, бизни барыбызны да бирикдирген байрам бла алгъышлайма.Биз демингили кьыралны –Бир Россейни – гражданлары болгъанбыз.

Тургъан республикагъызгъа бла Россейге хайырлы ишигизде жетишимли болургъузну, республиканы адамлары уа мамырлыкъда бла келишиулюкде жашарыкъларын сюйгенини билдиреме. Къабарты-Малкъар кюнден-кюннге айныйт, жашнай барсын!

РФ-ни Къырал Думасыны Председатели, «Единая Россия» Партияны Генеральный Советини секретары В.ВОЛОДИН.

Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти А.Б. КАНОКОВХА

Хурметли Арсен Баширович!

Сизни эм Къабарты-Малкъарда жашагъанланы барысын да аламат юбилей бла Къабарты-Малкъар Россей къыралгъа кеси ыразылыгъы бла къошулгъанлы 450-жыллыгъы бла жюрегимден кьызыу алгъышлайма,

Россей бла байламлыкъларын тохтащдырып башлагъан эм аны андан ары айнытхан кезиуню ичинде къабарты эм малкъар халкъла «Россей бла ёмюрлеге бирге» деген антларына кючтирчилей кьалгъандыла, Россей къыралгъа тюз ниетли кьуллукъ этгендиле.

Биогюнлюкде Къабарты-Малкъар,сёзсюз, Россейни юг жанында экономиканы айнытыу жаны бла алчыладан бириди. КъМР-ни жангы башчылары этген мадарланы кьыйынындан республика бай экономика эм социальный кёрюмдюлеге кёре, Юг федеральный округну субъектлеринде биринчи жерлеге чыкъгъанды. Арсен Башировичи, Къырал Думаны Бюджет эм налогла жаны бла комитетинде бизге бирге иштеге, бюджет эм налог политикада законланы мурдорларын салыргъа тюшгенине мен артыкъда бек кьууанама. Биогюн ала Къабарты-Малкъарда жашауда бардырыладыла.

Ата-бабаланы муратлары, ишлери ышаннгылы кьоллагъа ётгендиле эм республика тюз жол бла барады дегет таукел айтыргъа боллукъду. Сизге эм Къабарты-Малкъарны кёп миллетли халкъына алгъыш этеи, саулукъу, насыплы, Россей къыралгъыстъа хайырлы ишигизде жетишимли болургъузну,мамырлыкъда тынч-ырахат жашау этеригизни сюйгенини билдиреме. Къабарты-Малкъарны жери монг болсун, нартланы, назмучуланы, ишчилени, узакъ ёмюрлю адамланы аламат жери ёмюр-ёмюрлеге жашнагъанлай турсун!

Уллу хурмет бла, РФ-ни Федеральный Жыйылыууну Къырал Думасыны депутаты,Къырал Думаны Бюджет эм налогла жаны бла комитетини председатели Ю.В. ВАСИЛЬЕВ.

Къууанчлы иш

Элни баш орамына асфальт салыннганды

Эльбрус районну Огъары Бахсан эли республиканы узакъ эллеринден бирлериди. Кёп замандан бери анда белгилен айтырча къурулуш ишле бардырылмагъандыла. Къабарты-Малкъар Россейге къошулгъанлы 450-жыллыкъ байрамына хазырланнган кезиуде Тырнауз-Терскъол жолдан Огъары Бахсаннга бурулгъан жерден элни ортасына дери асфальт салыннганына уллу, гитче да къууанндыла. Ала мындан арысында да аллай иги ишле бола барырла деп ышанадыла.

Бизни корр.

Магъаналы ушакъ

Художникле, артистле, академикле, къырал къуллукъчула-бу адамла бла ушакъла бардыргъан бек сейирди. Алай, не десек да, жашаулу тутургъу ишчи адамладыла. Будай сепгенле, тирлик жыйгъанла, юйле ишлегенле.

Биз да биогюн ишчи адам бла тюбешгенбиз. Газаланы Хасанбийни жашы Исмайыл 1931 жылда Яникой элде туугъанды. Байсолтанланы Алимни атын жюрютген колхозда ийнек сауууччу болуп ишлегенди, Махтэтулукъну биринчи, экинчи, ючюнчю дарожкалы орденлери бла саугъаланнганды. Уллу юйюр ёсдюргенди: сегиз сабийи бла жыйырма экю туудутъу бардыла.

-Исмайыл, таулулада сёз барды: «Чыбыкълыкъда биогюлмеген, къазыкълыкъда биогюлмез» деп. Сиз, баям, сабийлигиздген бери ишлей болурсуз.

-Хау, ол алайды. Мени тёлюм барыбыз да кёчюнчюлюкню сынагъанбыз. Мен Орта Азиягъа оночюкълыгъымда тюшгенме, ары баргъанлай окъуна ишлеп башлагъан эдим. Къартла сабан сюрселе, мен, ёпозге минип, тырнауу этип, аны ючюн берилген иш хакъ бла жан кечиндирип тургъанбыз. Къартларыбыз, кёп да турмай, ёлюп кеттен эдиле. Андан жылкъыгъаийдиле да, он жылны анда ишледим. Жюз байталдан жюз тай алып бере эдим. Иги ишлегеним ючюн кёп тюрлю грамотала да бергендиле.

Кёчюнчюлюкден кьайтхандан сора, эл сюрюнюю эки жыл кютюп, бир кесек акъланды. Кьысыр туурагъа кьарат тургъанма. Ферманы таматасы Деуепаны Хусей болучу эди. Ол ийнек кютюучюлюге кьоуду да, онг болгъанлай а, сауучугъа кёчюп кьалдым. 1961 жылдан башлап, 1990 жылгъа дери ийнек саугъанма. Менде 18 ийнек бар эди. Хар бириндген жылгъа юч минг литрден артыкъ сют сауып тургъанма. Аны ючюн Махтаулукъну ючюнчю дарожкалы ордени бла саугъаланнганма. Артда экинчи дарожкалы ордени да бергендие. Акырында уа колхозну алгъынгны председатели Отарланы Амаш, къагъытланы Москвагъа жиберип, бла тынгылы тинтилгенден сора андан биринчи дарожкалы орден да келди. Отар улуну заманында машина да бергендие. Эки юннге бир тонна сют сауган кюнлерим болгъандыла.

Ийним кьыйын болгъанлыкъгъа, какъым а уллу тюйюл эди. Ол заманда бек кёп алгъаным 700 сом эди, асламысында 300-400 сом алыучу эдик. Бусагъатда адамла ол заманда ишлеселе, бары да миллионерле болур эдиле. Башыма мадар эте билип ишлегенге жашау шёндюю да аман тюйюлдю.

Газаланы Исмайыл туудукълары бла.

- Ол заманда уллу юйюрню ёсдюрген къыйынмы эди?

- Оллахий, бек кьыйнала эдик, алай сегиз сабийни аягъы ючюне салыргъа кюрешгенме. Адет-кьыкъыгъа аслам эс буруп, ариу юйреттенме, терсине ийменме. Аллахны ахшылыгъы бла, ала да аякъланып, юйюрлю-юйдегили болгъандыла. Бусагъатда жыйырма бла эки туудутъум бардыла: онбир жаш бла онбир къыз.

- Ийнек саууучула къошда да туруп ишлегендиле. Аны юсюнден айтсагъыз эди.

- Ащан-суудан кьыйналмагъанбыз. Этибиз бошала башласа, мал сося эдик. Алай ишлеген а кьыйын эди. Нек? Башы жабылгъан жер болмай, ачыкъ жерде саууп тургъанбыз. Жауун асыры кьуйъандан, олтургъан шинтиклерибиз эннишге батып, ийнек саууп бошагъандан сора тартып жерден кючден чыгъара эдик. Артда бир-эки жылны аппаратла бла саудурдула. Алай 28 жылны кьол бла саууп тургъанма. Резин чурукъ болмаса, женгил аякъ кийим кийгече тюшмегенди.

Бусагъатда адамла иш тапмайбыз дейдиле. Ол болмачы сылтауду. Сюйген адам иш табарыкъды. Кьолумдан келмейди ансы, барыр ишлер жер бусагъатда да табарыкъма. Атаны бла ананы пенсиялары бла кечинип жашагъанла кёндюле. Урлап, тонап, ичгите берилип айланнганла да бардыла. Бирле уа мен ишлеп не этеме, жукъ алмайма сора дейдиле. Ишлегенге бусагъатдача иги иш хакъ берилген заман болмагъанды. Ишлерге сюймейме деп, бир адам да кертисин аймайды.

Бусагъатдагъы жаш тёлюню биз англламайбыз. Кёпле, абаданла айтханнга тынгыламай, кеслери алларына бошланып кьалгъандыла. Биз гитче заманда, бир сабий хата этсе, ётюп барган кьарт адам, аны тохтатып, урушхан эте эди. Юйге тарыгъып барсанг, атабыз-анабыз: «Бир хылы этмесенг, урушмаз эдиле», - деп кьоюучу эдиле. Бусагъатда уа школдагъы устазла сабийге терссе деп урушсала, атасы бла анасы барып, устазла бла тюйюшедиле. Сабийлери да кьаралп тургъанлай: «Мени сабийим сиз айтханча аман тюйюлдю. Ол аллай зат этер амалы жокъду», - дейдиле. Этген амалыгъы ючюн урушмай, сабийине андан да уллу амалыкъ этерге эркинлик берип кьоядыла. Мен ийнанама, алыкъа хар зат да ийгге бурулуруна. Мамыр жашау барды республикада, кьалгъан затланы ыз кесибиз сюйгенча эталлыкъбыз. Жаланда ишлерге керекди.

ЭЛЕККУЛАНЫ Хасан.

Футбол

Жаш спартакчыла Россейни жыйымдыкъ командасыны мурдорун къурайдыла

Кисловодскеде сборлада болгъан «Спартак-Нальчик» Пятигорскени «Машук-КМВ» футбол клубу бла 9-чу сентябрьде контроль матч бардыргъанды. Оюн тенг эсеп бла бошалгъанды.

Бизге белгили болгъаныча, геююрге кюн Россейни жаш жыйымдыкъ командасы Стамбулгъа учханды. Тюнене ол Ататюрк атлы Олимпийский стадионда тюркюлюле бла контроль матч бардыргъанды. Жыйымдыкъ команданы тренерлери ол тюбешиуге оналлы футболчуну, ол санда «Спартак-Нальчикден» Дмитрий Ятченкону, Олег Самсоновну, Виктор Файзулинни, Назир Кажаровну, Юрий Роденкону алтгендиле.

Бизни футболчуларыбыздан бешиси Россейни жаш жыйымдыкъ командасына тюшгенлерине клубну баш тренери Юрий Красноженны кьыйыны уллуду. Ол премьер-лиганы тюненеги дублёрларындан эм жангы футболчуларындан иги ойнагъанланы хазырлагъанды дерге боллукъду. Спартакчыланы иги кесеги «Луч-Энергияда» бла «Томьда» болгъанларын биз барыбыз да биледиз. Россейни жаш жыйымдыкъ командасыны мурдорун нальчикчиле къурайдыла десек, ётюрюк боллукъ тюйюлдю.

Олег ХАШУКАЕВ.